

УДК 339.7:336.02(477)

Пахомова І.Г.

канд. екон. наук, доц., НУ «Запорізька політехніка»

ПОДОЛАННЯ СТРУКТУРНИХ ДЕФОРМАЦІЙ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Серед пріоритетних напрямків подолання структурних деформацій на фінансових ринках і підтримання його ефективності та діяльності інституціональних інвесторів в Україні є такі:

1. Необхідність створення в Україні центрального депозитарію відповідає світовим тенденціям розвитку фінансових ринків. Централізація розрахунково-клірингової та депозитарної інфраструктури фондових ринків у визнаних світових фінансових центрах іде шляхом створення центральних депозитаріїв та спеціалізованих клірингових центрів, що здійснюють комплексне обслуговування всіх груп учасників – емітентів, інвесторів, професійних учасників, реєстраторів та кастодіальних депозитаріїв. У середньостроковій перспективі центральний депозитарій має забезпечити інтереси всіх груп учасників внутрішнього фондового ринку України. А для економіки в цілому центральний депозитарій має стати одним із головних механізмів концентрації фондового ринку всередині країни.

2. Ефективне управління фінансово-ресурсною діяльністю ІСІ, НПФ, КУА потребує якісного державного регулювання і нагляду і за ІСІ, НПФ, КУА, і за їхніми активами і пасивами та повинно спрямовуватися на забезпечення: якості та безпеки активів та пасивів, поінформованості учасників та вкладників НПФ, фінансового та управлінського моніторингу за діяльністю НПФ, зростання доходів і довіри населення до ІСІ, НПФ, КУА. Здійснення державного регулювання та нагляду за діяльністю ІСІ, НПФ, КУА та їх фінансово-ресурсною базою повинно відбуватися на основі

дотримання таких п'ятьох базових принципів: пріоритетність безпеки ІСІ, НПФ, КУА та їх підрозділів, об'єктивність і неупередженість, відкритість і прозорість, плановість і системність, невтручання регулятивно-наглядових органів у діяльність НПФ.

3. Систему державного регулювання й нагляду за діяльністю ІСІ, НПФ, КУА та їх фінансовими ресурсами формують відповідні міжнародні органи регулювання та нагляду за суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення, відповідними національними органами державної влади, органами управління ІСІ, НПФ, КУА та добровільними об'єднаннями ІСІ, НПФ, КУА. Ця система повинна функціонувати на основі дотримання визначених принципів і напрямів регулювання та нагляду, серед яких першочергові такі: рейтингування та моніторинг діяльності ІСІ, НПФ, КУА та їх фінансових ресурсів, регулювання та нагляд інвестиційної діяльності, пруденційний нагляд, система розкриття інформації.

4. Сукупності загроз у діяльності ІСІ, НПФ, КУА має протистояти відповідна система економічної безпеки. Оскільки ІСІ, НПФ, КУА самі не можуть створити власну систему економічної безпеки, то її має запропонувати держава.

Державна система управління економічною безпекою ІСІ, НПФ, КУА має включати такі елементи: об'єкти безпеки (види діяльності, фінансова та соціальна інформація), суб'єкти безпеки (зовнішні органи, організації та установи, керівник та працівники ІСІ, НПФ, КУА), механізм управління безпекою (закони, нормативні акти, інструменти, стимули, регулятори тощо), організація управління безпекою (цілі, завдання, функції, принципи, стратегії).

5. Прогнозні розрахунки активів ІСІ, НПФ, КУА важливі на всіх етапах розроблення та реалізації пенсійних програм недержавних пенсійних фондів, оскільки від повноти отриманих даних залежить ефективність прийнятих управлінських рішень щодо фінансових ресурсів; під час формування інвестиційних стратегій компаній з управління активами; при формулюванні державної політики управління щодо недержавних пенсійних фондів; у ході плануванні своєї діяльності іншими суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення.

6. Управління фінансовими ресурсами ІСІ, НПФ, КУА на макро- та мікрорівні має здійснюватися з допомогою регульовальних та стимулюючих інструментів. До інструментів регулювання, за допомогою яких встановлюються правила поведінки на ринку та створюються необхідні умови діяльності ІСІ, НПФ, КУА належать: закони, нормативно-правові документи (постанови, укази, розпорядження тощо). Стимулювальні інструменти впливу на фінансові ресурси ІСІ, НПФ, КУА, до яких належать: податкова пільга, податкова знижка, звільнення від сплати податків,

податкові канікули – спонукають і схилиють до прогнозованих рішень і кроків. Їх застосування в сукупності дає змогу досягнути відповідних результатів для активізації розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Найперше фіскальне стимулювання формуватиме накопичення в системі ІСІ, НПФ, КУА та сприятиме зниженню обсягів тіньової економіки.

7. Ризики в діяльності ІСІ, НПФ, КУА спричиняють як зовнішні впливи (політичні, демографічні, інфляційні, правові, психологічні, кібернетичні – зазвичай нефінансові), так і внутрішні, які залежать від результатів діяльності ІСІ, НПФ, КУА та якості управління ними (інвестиційні, ринкові, ліквідності).

8. До вдосконалення системи державного регулювання і нагляду за ІСІ, НПФ, КУА, належать: урядові та громадські органи управління ІСІ, НПФ, КУА, принципи регулювання та нагляду, напрями регулювання та нагляду за ІСІ, НПФ, КУА, інструменти регулювання та нагляду за їхніми фінансовими ресурсами (перевірки, нормативи, обмеження, штрафи, пільги). Зокрема, делегування частини повноважень Нацкомфінпослуг, як державного органу регулювання та нагляду за діяльністю ІСІ, НПФ, КУА, саморегулювним організаціям (Національній асоціації НПФ України та адміністраторів України) допоможе сформувати ефективне середовище розвитку ІСІ, НПФ, КУА.

9. Концепційні засади розвитку державної політики у секторі ІСІ, НПФ, КУА: мета, принципи, чинники, об'єкти та суб'єкти державної політики, умови активізації політики держави щодо розвитку та зростання інституціональних інвесторів, напрями вдосконалення, очікувані результати. Реалізація концепції сприятиме структурним змінам у секторі інституціональних інвесторів та в підсумку посилить його економічну й соціальну ефективність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ступінь волатильності кон'юнктури національного фінансового ринку в умовах кризи [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/stepen-volotilnosti-konyunktury-natsionalnogo-finansovogo-rynka-v-usloviyah-krizisa>

2. Фінансовий ринок України — причини занепаду [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://racurs.ua/ua/1585-finansovi-perypetiyi-ukrayiny.html>

3. Проблеми розвитку фін. ринку України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/economy-411/financial-cash-flow-and-credit-411/11235-411-1065>.